

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Update Steun- en Herstelpakket Cultuur & Erfgoed juni 2022	TELEFOONNUMMER	+31652769545
		E-MAILADRES	rosalie.verburg@provincie-utrecht.nl
DATUM	05-07-2022	DOMEIN/OPGAVE	SLO
DOCUMENTNUMMER	824AE946	TEAM	CER
VAN	Rosalie Verburg	PORTEFEUILLEHOUDER	Van Muilekom
NUMMER PS	PS2022BEM70		
BIJLAGEN	Programmeringsregeling 3		

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

De cultuur- en erfgoedsector komt na twee jaar weer op gang, maar dat gaat nog niet zonder horten en stoten. Dat is een gevolg van diverse factoren zoals arbeidskrapte en publiek dat nog niet volledig is teruggekeerd. Het landelijke Herstelplan dat onlangs is uitgekomen en dat dit najaar verder wordt uitgewerkt, biedt diverse oplossingen voor het herstel. De verschillende onderdelen van het provinciale Steun- en Herstelplan sluiten hier goed op aan en we zoeken aansluiting bij de pilots van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) die komend jaar worden uitgevoerd.

Dit najaar vindt een externe evaluatie plaats naar het provinciale Steun- en Herstelpakket. Op basis hiervan worden de plannen voor 2023 verder uitgewerkt. Op dit moment is er geen aanleiding voor tussentijdse inhoudelijke bijsturing. Wel wordt op korte termijn ronde 3 van de Programmeringsregeling geopend omdat de huidige regeling op 30 juni is afgelopen en instellingen nog steeds te maken hebben met tegenvallende publiekscijfers, de besmettingscijfers de laatste weken weer oplopen en we nog niet weten hoe corona zich dit najaar gaat ontwikkelen. Zoals afgesproken in de vergadering d.d. 23 maart 2022 bij de bespreking van de Algemene Subsidie Verordening, informeren we u over de subsidieverordening ten behoeve van de Programmeringsregeling.

Inleiding:

Op 23 maart 2022 heeft u ingestemd met de verlenging van het Steun- en Herstelpakket Cultuur & Erfgoed COVID-19. Wij hebben toegezegd u regelmatig te informeren over de stand van zaken en andere relevante ontwikkelingen. Nu het rijk haar ['Hoofdlijnenbrief cultuur 2022 – Herstel, vernieuwing en groei'](#) heeft uitgebracht, waarin het Herstelplan voor de sector is opgenomen, is dit een extra aanleiding om u te informeren. We blikken met deze brief terug op het eerste half jaar van 2022 en kijken vooruit naar de komende periode. We benoemen een aantal belangrijke ontwikkelingen en we laten zien hoe we willen aansluiten bij de landelijke plannen.

Voortgang:

Na twee jaar van onzekerheid en lockdowns, kan het publiek op dit moment weer volop genieten van cultuur & erfgoed. Ook de werkenden in de sector kunnen weer aan de slag en culturele instellingen bereiden het seizoen 22-23 voor. De sector bruist weer als tevoren, maar toch is er ook nog reden tot zorg: het publiek dat maar gedeeltelijk terugkeert, het grote gebrek aan met name technisch personeel, de stijgende kosten door de inflatie en de hoge energieprijzen en de onzekerheid rond corona voor komend najaar. Het provinciale Steun- en

Herstelpakket geeft juist in deze periode van opbouw een impuls voor herstel en ook gemeenten en het rijk blijven de sector ondersteunen.

Huidige ontwikkelingen

Alle beperkende maatregelen zijn sinds half maart opgeheven en toch kampt de sector met een aantal problemen. Het publiek keert nog niet terug, en dan met name de wat oudere doelgroep. Redenen hiervoor zijn divers. “Half lege zalen zijn sinds corona eerder regel dan uitzondering. Vooral minder bekende namen en minder populaire genres doen het slecht”, aldus waarnemend directeur Siebe Weide van de Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties (VSCD) in een artikel van 21 mei 2022 op NOS [Waar blijft het publiek? Cultuursector worstelt sinds corona | NOS](#). In een artikel in NRC van 4 juni [Overspannen markt en no-shows zorgen voor lege zalen - NRC](#) wordt dit onderstreept: “Klassiek, pop, theater, allemaal zeggen ze: grote en bekende acts doen het goed en verkopen als vanouds (vooral als ze jong publiek trekken), maar onbekendere, beginnende artiesten of makers van meer complex werk trekken (veel) minder publiek”. We hebben dit beeld getoetst bij de Utrechtse afdeling van de VSCD en deze geeft aan dat ook in Utrecht sprake is van 20% minder publiek. Dit geldt ook voor de musea, blijkt uit een interne rondgang van de Museumvereniging van april 2022: [Kwart van Nederlandse musea kampt met financiële problemen – Museumvereniging](#). De vereniging geeft als Hoofdreden voor de problemen de veel lagere bezoekerjfers dan vóór de verplichte coronasluitingen. “Voor de coronacrisis waren er jaarlijks 33 miljoen bezoeken aan musea, waarvan 10 miljoen door buitenlandse toeristen. Na de coronacrisis is die laatste groep nog niet teruggekeerd en blijft ook veel binnenlands publiek uit voorzichtigheid thuis. Daar bovenop komen de hogere energieprijzen, extra subsidie is voor veel musea daarom noodzakelijk”.

Naast het wegblijven van een deel van het publiek zijn er zorgen over de krapte op de arbeidsmarkt. Adjunct directeur van de Stadsschouwburg Utrecht Joost Kok zegt hierover in een artikel op 23 mei jl. in een artikel op RTV Utrecht ([Theaterdirecteuren krijgen roosters nauwelijks rond, podiumtechnici tijdens lockdowns afgehaakt - RTV Utrecht](#)): “In de culturele sector werken veel zelfstandigen zonder personeel, die maandenlang zonder inkomsten thuiszaten en veelal ander werk zijn gaan doen. Nu zijn ze hard nodig, maar nauwelijks nog te vinden”. Dit beeld wordt bevestigd in een artikel van NRC van 8 juni [Van barpersoneel tot tourbussen: festivals hebben tekort aan alles - NRC](#). In dit artikel wordt ook een aantal andere problemen blootgelegd zoals de hoge energieprijzen en het wereldwijde gebrek aan materialen. Deze problemen stapelen zich op en maken het extra moeilijk om te herstellen na corona: de kosten voor producties zijn enorm gestegen, terwijl de sector al geen vet op de botten meer heeft na twee jaar van lockdowns en beperkende maatregelen. Ook dit wordt bevestigd door de Utrechtse afdeling van de VSCD. Zij maken zich door de gestegen productieprijzen en de krapte op de arbeidsmarkt zorgen over de kwaliteit. Het beeld van de Utrechtse situatie is daarmee vergelijkbaar met de landelijke situatie.

Herstelplan rijk

Staatssecretaris Uslu stuurde op 23 mei 2022 haar voorstel voor het landelijke herstelpakket, waarover op 15 en 22 juni in de Kamercommissie is gesproken. Deze ‘[Hoofdpijnenbrief cultuur 2022: Herstel, vernieuwing en groei](#)’ richt zich grotendeels op het herstel na corona. De Staatssecretaris zegt hierover: *De cultuursector heeft het zwaar gehad tijdens de coronacrisis. De toekomst van de sector heeft onder grote druk gestaan en het is op z’n zachtst gezegd nog altijd een uitdagende tijd. De komende periode staat in het teken van herstel, vernieuwing en groei.* Het Herstelplan is opgezet langs 5 lijnen: herstart, arbeidsmarkt, makers, jongeren en innovatie. Een aantal onderdelen zoals campagnes loopt al. De verdere uitwerking van de regelingen vindt dit najaar plaats.

De Taskforce culturele en creatieve sector stuurde op 7 juni [een reactie](#) op deze brief waarin zij kenbaar maakte blij te zijn met de plannen. Ook geeft zij een aantal suggesties mee aan de Staatssecretaris en spoort zij haar aan om vaart te maken met de uitwerking vanwege de huidige opstapeling van moeilijkheden in de herstelfase. Ook wij als provincie kunnen ons goed vinden in het Herstelplan van het rijk. De lijnen van het provinciale Steun- en Herstelpakket sluiten goed aan op de plannen van de Staatssecretaris: we delen de visie op dat wat nodig is om de sector te laten herstellen en vernieuwen. Bovendien is in onze provincie op een aantal onderdelen in de afgelopen twee jaar reeds ervaring opgedaan met bijvoorbeeld regelingen, innovatie(labs) of campagnes. We gaan in overleg met het ministerie van OCW om te onderzoeken op welke onderdelen van het landelijke Herstelplan we nog meer samen kunnen werken en waar de provincie Utrecht bijvoorbeeld als (regionale) pilot kan dienen.

Ook zijn wij blij met de toezegging: *Daarnaast blijft het kabinet in gesprek met de sector over de wijze waarop deze zo lang mogelijk open kan blijven bij een mogelijke heropleving van het coronavirus.* Wij vinden het essentieel dat de sector, al dan niet in aangepaste vorm, open blijft en dat geen nieuwe lockdowns worden opgelegd aan de sector. We zijn ervan overtuigd dat de sector over voldoende creativiteit beschikt om hier op een passende manier oplossingen voor te bieden.

Toelichting per onderdeel uit het landelijke Herstelplan inclusief stand van zaken provinciale Steun- en Herstelpakket:

1. *De eerste lijn uit het landelijke Herstelplan stimuleert een verdere herstart. “Het is noodzakelijk dat de culturele en creatieve sector weer gaat draaien, dat het publiek terugkomt en dat er cultuur gemaakt en beoefend wordt”.*

Dit onderdeel uit het landelijke Herstelplan richt zich op de terugkeer van het publiek bijvoorbeeld middels campagnes en vrijwilligers, op het amateurleven en op diversiteit & inclusie. Dit wil de Staatssecretaris doen door het opstarten van producties en het ondersteunen van publiekscampagnes. Ook wil zij dat stappen worden gezet op het gebied van toegankelijkheid in het kader van de Code Diversiteit & Inclusie en wil zij via de amateurkoepels het rijke Nederlandse verenigingsleven stimuleren. Via Cultuur+Ondernemen wordt verder geïnvesteerd in verschillende ‘leeninstrumenten’.

Provincie Utrecht:

Vanuit de provincie Utrecht loopt op dit moment de regionale campagne Kickstart Cultuur. Deze wordt op 1 oktober 2022 afgerond en in het najaar geëvalueerd. De campagne betreft een provincie brede marketingcampagne met een website [Culturele Citytrip | Visit Utrecht Region](#). Ook investeren we in onderzoek om een beter beeld te hebben van het gedrag van het publiek. We zijn benieuwd naar de landelijke campagnes en zullen hier indien mogelijk op aansluiten.

Daarnaast is via het provinciale Steun- en Herstelpakket opnieuw geïnvesteerd in vrijwilligers via de Stichting Samenwerkende Kasteelmusea en is een app in ontwikkeling die ook op langere termijn een duurzame oplossing biedt voor de terugloop van vrijwilligers bij de Kasteelmusea. Via ZIMIHC wordt geïnvesteerd in het lokale amateurleven. Daarnaast zetten we in op inclusieve cultuurparticipatie om gelijke kansen te creëren voor inwoners om cultuur te beoefenen, beleven en ervaren. Dit doen we onder andere door het inzetten van een kwartiermaker die zich richt op het versterken van het netwerk van lokale ondersteuners en het delen van kennis en expertise. De Utrechtse Cultuurlening, waarin we samen met de gemeente Utrecht partner zijn en die door Cultuur+Ondernemen wordt uitgevoerd, vergroot de financieringsmogelijkheden van de sector.

Voorbeeld : app Kasteelmusea

De kasteelmusea hebben in coronatijd audiotours ontwikkeld. Deze audiotours waren een uitkomst in de periode dat er minder vrijwilligers beschikbaar waren. Een audiotour is echter ook beperkt qua inhoud, en voor bezoekers met gehoorbeperking geen uitkomst. Daarom wordt nu een app op basis van bestaande audiotours ontwikkeld, waarbij de audio wordt verrijkt met (bewegend) beeld. Deze app kan steeds verder worden uitgebreid, met tours voor tijdelijke tentoonstellingen, maar ook speurtochten voor jonge bezoekers, of juist toegankelijke tours voor bezoekers met een beperking. Een app zal overigens nooit helemaal de vrijwilligers vervangen, dat is ook niet de wens. Maar in tijden dat er minder vrijwilligers beschikbaar zijn, kan deze app wel interessante bezoekersinformatie aanbieden.

2. *De tweede lijn van het landelijke Herstelplan gaat over de arbeidsmarkt. “De culturele arbeidsmarkt heeft tijdens de coronacrisis klappen gehad en zwakke plekken zijn blootgelegd. Een sector die aantrekkelijk is om in te werken draagt bij aan herstel”.*

Het kabinet gaat aan de slag met de hervorming van de arbeidsmarkt: het kabinet wil bijdragen aan een gezonde en toekomstbestendige arbeidsmarkt voor de culturele en creatieve sector. Er wordt een aantal pilots georganiseerd bijvoorbeeld ten behoeve van manieren om zzp'ers in dienst te nemen en om een financiële tegemoetkoming beschikbaar te stellen in de kosten van een arbeidsongeschiktheids- of pensioenverzekering.

Na Prinsjesdag komt de Staatssecretaris terug op de fair practice code.

Provincie Utrecht:

Wij volgen nauwgezet de uitwerking van de plannen voor het versterken van de arbeidsmarktpositie in samenwerking met de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Met name de onderdelen fair pay en fair practice hebben onze aandacht en we hebben ook aangegeven open te staan om mee te doen in één of meerdere pilots op dit gebied.

Vanuit het provinciale Steun- en Herstelpakket bieden we met de Programmeringsregeling, de Presentatieregeling en de subsidie voor kleine Festivals op dit moment al de mogelijkheid aan programmeurs om werkenden eerlijk te betalen, ook al zijn de kosten voor producties gestegen, is er een gebrek aan personeel en is het publiek nog niet volledig teruggekeerd. Dat is ook één van de redenen om de Programmeringsregeling die op 30 juni 2022 is afgelopen, te verlengen t/m einde 2022 (ronde 3). Instellingen worden hierin gestimuleerd de activiteiten volgens de Fair Practice code uit te voeren. Daarnaast kan met de Programmeringsregeling nu ook subsidie worden aangevraagd voor marketing en publiciteit om publiek weer terug te winnen of nieuwe doelgroepen aan te spreken. Verder komen voortaan ook festivalorganisaties in aanmerking en kunnen instellingen uit de gemeente Utrecht en Amersfoort subsidie aanvragen. Zie verder de bijlage. De verlenging van de programmeringsregeling met een derde ronde wordt gefinancierd uit de middelen van het Steun- en Herstelpakket voor 2022.

Als laatste willen we in overleg met de aanbieders van de opleidingen licht- en geluidstechniek en in regionaal verband de mogelijkheden verkennen voor het ontwikkelen van modulaire opleidingen voor werkenden (post-initieel) om zo meer mensen te verleiden de overstap te maken naar de culturele sector. Daarin kan de Utrechtse Talent Alliantie een verbindende rol spelen.

Voorbeeld: Programmeringsregeling

Theaters en podia hebben verschillende aanvragen voor de Programmeringsregeling ingediend voor activiteiten die ondanks het verlies van publieksinkomsten toch doorgang konden vinden.

Het Poppodium de Peppel (onderdeel van Kunstenhuis de Bilt-Zeist) heeft subsidie ontvangen voor vernieuwende en experimentele initiatieven. Er is bijvoorbeeld een apart jeugdfestival georganiseerd waarbij jongeren werden betrokken en de leiding kregen over de programmering, marketing en productie.

Ook heeft Theater aan de Slinger in Houten subsidie ontvangen voor een [zomerprogramma 'Buiten Spelen'](#) met aanbod op het gebied van muziek, toneel, dans, jeugd en cabaret waarbij jong talent binnen deze genres een belangrijk onderdeel is. Door te programmeren op verschillende en verrassende locaties in de open lucht kan een groter publiek worden bereikt.

Buiten Spelen: Klapstoelcabaret

Musa & Bovenste Knoopje Open

Zaterdag 3 september / 19:30u

Buiten Spelen: Keep it fresh

Jim van der Zee

Zondag 4 september / 15:00u

3. *De derde lijn van het landelijke Herstelplan betreft makers. “Met de herstelmaatregelen zorg ik ervoor dat makers kansen krijgen zich te ontwikkelen en weer aan de slag kunnen”.*

Met startsubsidies wil de Staatssecretaris vrije producenten in de podiumkunsten in staat stellen extra te investeren in nieuwe producties en zij wil zich richten op startende makers via de zes Rijkscultuurfondsen. De opleidingen worden hierbij betrokken waar dat passend is.

Provincie Utrecht:

Ook deze lijn ondersteunen we van harte. Juist jonge makers hebben onze aandacht in het Steun- en Herstelpakket, aangezien deze doelgroep weinig kansen heeft gehad in de afgelopen twee jaar. Op 1 mei is de provinciale Presentatieregeling geopend en hiermee investeert de provincie Utrecht in de presentatie van werk van jonge makers, in een periode waarin de meeste podia (in de brede zin van het woord) om financiële redenen liever ‘grote namen’ programmeren. De eerste aanvragen hiervoor zijn inmiddels binnengekomen. Aanvragen uit de gemeente Utrecht worden gefinancierd door de gemeente. Daarnaast zijn in de afgelopen anderhalf jaar circa 125 jonge makers direct gesteund in het maken van nieuwe producties via de productiehuzen voor jong talent. Ook het reguliere beleid op het gebied van Talentontwikkeling heeft aandacht voor deze doelgroep.

We gaan in gesprek met het rijk over de manier waarop zij deze lijn wil uitwerken, zodat één en ander goed op elkaar aan kan sluiten, best practices kunnen worden gedeeld en dubbelingen kunnen worden voorkomen.

Voorbeeld: Presentatieregeling

Binnen de Presentatieregeling die onlangs is geopend zijn inmiddels meerdere aanvragen ingediend om talentvolle makers een podium te bieden. Zo heeft de Vechtclub in Utrecht het plan ‘Ruimte voor Utrechts Talent’ ingediend dat gericht is op presentatieruimte voor lokale én regionale talentvolle makers. Via zogenoemde ‘stadscuratoren’ willen zij aanstormend talent een podium en presentatieplek bieden, vanuit verschillende hoeken en subculturen uit de stad en de hele provincie.

4. *De vierde lijn van het landelijke Herstelplan richt zich op jongeren. “De coronacrisis heeft veel impact op jongeren gehad: sociaal, economisch en mentaal. Ik wil daarom deze groep extra aandacht geven”.*

De Staatssecretaris wil extra investeren in de regeling Samen Cultuurmaken om de cultuurdeelname door jongeren te ondersteunen. Initiatieven in kleinere gemeenten kunnen een beroep doen op deze regeling die onderdeel uitmaakt van het programma Cultuurparticipatie. Voor de grotere steden (G4 en G40) komt een regeling die activiteiten en vormen stimuleert van eigentijdse cultuurbeoefening.

Provincie Utrecht:

In deze lijn zien wij minder een rol voor de provincie, wat niet wegneemt dat wij hier wel enthousiast over zijn. Gemeenten ontvangen hiervoor middelen en voeren dit uit. Via de Culturele Stedelijke Regio Utrecht ondersteunen wij echter wel kennisdeling over dit onderwerp. Ook ons beleid op het gebied van Cultuurparticipatie en Talentontwikkeling sluit hierop aan.

Voorbeeld: Talentontwikkeling

Begin 2022 is [platform VUUUR](#) gelanceerd. Een platform dat veel young creatives uit de street art culture in staat stelt zich te verbinden aan gevestigde instellingen. Het streven is kennisdeling en doorstroming te faciliteren en behoeften en vraagstukken van de doelgroep in kaart te brengen.

Foto: Rafaël Stomp

5. *De vijfde lijn van het landelijke Herstelplan betreft innovatie. “Corona toonde het innovatieve vermogen van de cultuursector. Het publiek waardeert de combinatie van fysieke en digitale cultuurbeleving. Deze innovatie wil ik blijvend ondersteunen, want zij maakt de sector sterker en flexibeler”.*

Deze lijn wil de Staatssecretaris onder andere vormgeven door gezamenlijke kennisontwikkeling te stimuleren en te investeren in infrastructuur en innovatie onder andere door het voortzetten van de Innovatielabs en deskundigheidsbevordering.

Provincie Utrecht:

Innovatie vinden wij ook een belangrijk onderdeel van het herstel, maar we delen de visie van de Taskforce dat het beperkend is om dit alleen te focussen op digitalisering. We hebben in de afgelopen jaren gezien hoe de sector in staat is te innoveren in de brede zin van het woord. Via het Cultureel Innovatiefonds Provincie Utrecht wordt innovatie gestimuleerd. Dit heeft tot op heden geleid tot [23 gehonoreerde projecten](#) waar circa 80 partijen uit de Utrechtse culturele sector bij betrokken waren.

We gaan in gesprek met het rijk om te onderzoeken welke samenwerkingsmogelijkheden er zijn op dit onderdeel.

Voorbeeld: Cultureel Innovatiefonds Provincie Utrecht

Eén van de toegekende projecten van het Innovatiefonds is '[Studio](#)' waarin mode-erfgoedstukken uit het modearchief van het Centraal Museum naar 3D-modellen werden vertaald. Hierdoor kon kwetsbaar mode-erfgoed op een vernieuwende, duurzame en zo tastbaar mogelijke manier worden gedeeld met publiek. Deze manier van digitalisering biedt ook mogelijkheden tot reduceren van overproductie binnen de mode-industrie, het verduurzamen van het ontwerpproces maar ook tot alternatieve presentatiemogelijkheden voor merken.

Kijk hier voor meer informatie: [Utrecht Lokaal: Van Pasvorm tot Polygon — Centraal Museum Utrecht](#)

Vervolgtraject

De Staatssecretaris komt in Q3 met een verdere uitwerking van het Herstelplan en in september presenteert zij ook plannen voor 2023 en verder. We bekijken op dat moment of dat aanleiding geeft tot bijsturing van het provinciale Steun- en Herstelpakket. Dit najaar wordt een externe evaluatie uitgevoerd naar het provinciale Steun- en Herstelpakket. U ontvangt de resultaten eind 2022, inclusief de financiële stand van zaken. Indien gewenst kunnen wij hierover op dat moment een Informatiesessie organiseren. Op basis van de evaluatie wordt de invulling voor 2023 verder uitgewerkt, die wordt geagendeerd voor de eerste Commissie BEM in 2023.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen